

TL 4035 Koloni Politikaları ve Sibirya

Öğretim Üyesi: Dr. Öğr.Üyesi Mustafa Can Teziç

11. Hafta

Rus İşçi Kolonisi ve Tannu Tuva Halk Cumhuriyeti İlişkileri

1921-1944 yılları Sovyetler Birliği ve Tannu Tuva Halk Cumhuriyeti arasındaki ikili anlaşmaların giderek arttığı bir süreçtir. İki ülke arasındaki bu yakınlaşma Tannu Tuva Halk Cumhuriyetinin Sovyetler Birliğinin etkisine girmesinde zamana bırakılmış bir süreç olarak da değerlendirilebilir. Kuşkusuz iki ülke arasında gelişen ikili ilişkilerin doğasına bakıldığında Sovyetler Birliğinden Tannu Tuva Halk Cumhuriyetine yapılan yardımların yeni kurulan cumhuriyetin ihtiyacı olan kurumsal yapının geliştirilmesi ve nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinin ötesinde ideolojik temelli bir politikanın aracı olduğu görülebilir.

1921 yılında kurulan Bağımsız Tannu Tuva Cumhuriyeti modern devlete geçiş süreci içerisinde hızla devlet organlarını modern prensiplere göre yapılandırmaya başlamıştır. Bu kapsamda sosyal, kültürel ve ekonomik hayat modern devlet yapısına göre organize edilmeye başlanmıştır. Bu gelişmelerin yanında yeni cumhuriyetin parlamenter yapısı içerisinde 1921 yılında Tuva Devrim Halk Partisi de kurulan ilk merkez siyasi parti özelliğini taşımaktadır.

Kuruluş itibari ile Tannu Tuva Halk Cumhuriyeti sistemsel olarak her ne kadar Sovyet sisteminden etkilenmiş olsa da kuruluş ilkeleri olarak yeni kurulan devletin felsefesi sınıf diktatörlüğünden uzak farklı toplumsal zümreleri bünyesinde taşıyan bir yapılanmadır. Merkezde bulunan ve farklı toplumsal katmanları da içinde toplayan Tuva Halk Devrim Partisinin dışında sosyalist ve

feodal-teokratik dünya görüşleri de zayıf ama farklı hareketler olarak bu dönemde ortaya çıkmıştır.

Sovyetler Birliğinin, Tannu Tuva Halk Cumhuriyetinde ağırlığını hissettirmeye başladığı 1925 yılından 1944 yılında Sovyetler Birliğine katıldığı tarihe kadar geçen süreç içerisinde Tuva'daki yapının değişmesi Sovyetler Birliğince toplumsal, siyasal ve ekonomik alanlarda belirleyici olan aktörlerin kullanılması veya mevcut aktörlerin dönüştürülmesi ile mümkün olmuştur.

Bu süreçte en etkin rol alan aktörlerden biri Rus İşçi Kolonisi (*Ruskaya Samoopravlyuşeya Trudovaya Kolonia - RSTK*) olarak adlandırılan ve kökeni Çin ve Rus İmparatorlukları zamanında yapılan serbest ticaret anlaşması çerçevesinde bölgeye yerleşen Rusların oluşturmuş oldukları siyasi yapılanmadır. Tannu Tuva Halk Cumhuriyetinin sosyalist istikamette dönüşümünde önemli rol oynayan Rus İşçi Kolonisi 1921 yılında Tuva da yaşayan on iki bin Rus'un Sovyetler Birliği hukukuna göre Tannu Tuva Halk Cumhuriyetinde yaşamak istediklerini bildirmişlerdir. Bu deklarasyondan sonra 1922 yılının şubat ve haziran aylarında önce Tuva'da yerleşmiş Rus toplumu ile Tuvalıların sonrada Sovyet ve Tuvalı yetkililerin konuyu görüşmesinden sonra Tannu Tuva Halk Cumhuriyetinde yaşayan Rus nüfusun varlığı Sovyetler Birliği Anayasası'na tabi olarak ve "*Ruskaya Samoopravlyuşeya Trudovaya Koloniya - RSTK*" adı altında hukuksal olarak kabul edilmiştir.

Bu anlaşma çerçevesinde Tannu Tuva Halk Cumhuriyeti topraklarında var olan Rus İşçi Kolonisi egemenlik sembolü olan bayrağa sahip olmanın yanında kendisine ait toprağa da sahip olacaktır. Her ne kadar bu toprak kira karşılığında edinilmiş olsa da bu toprak içerisinde Sovyetler Birliğinden alınan yardım ve ideolojik direktifler doğrultusunda Sovyet modelinde bir yapı kısa sürede inşa edilmiştir. Öncelikle Sovyetler Birliğinin yardım ve ideolojik direktifleri ile

RSTK kendi egemenlik alanında özel mülkiyeti kaldırmış, üretimde kolektivistliğe gitmiştir. 1929 yılında ise ilk kolhoz kurulmuştur. Üretimde kolektivistliği takip eden süreç içerisinde Sovyetler Birliğinden eğitim, sağlık ve modern teknoloji alanlarında yardım alınmaya başlanmıştır.

Sonuç olarak, Rus İşçi Kolonisinin sahip olduğu modern eğitim, ileri teknolojik ve bilimsel üretim yöntemleri ve sağlık alanlarındaki görece ileri seviyesi Tannu Tuva Halk Cumhuriyeti için örnek alınan toplumsal bir kalkınma modeli haline dönüşmüştür.

KAYNAK:

Teziç, M.C. (2018). Rus (Sovyet) – Çin Politikaları Arasında Değişen Moğol-Tuva İlişkileri. *Modern Türklük araştırmaları Dergisi*. Cilt 15, Sayı 4. Ss. 503-531.

Luzyanin, S.G. (2003). Rossiya-Mongoliya-Mongoliya-Kitay v pervoy polovine XX veka. Politiceskiye Vzaimootnoşeniye v 1911-1946 gg., Moskova: İzdatelstvo OGNİ.